

10. Elektronická fakturace

Celý proces fakturace klade obvykle velké nároky na administrativu napříč celým podnikem. Elektronizace a digitalizace jsou přirozeným trendem a mohou usnadnit plnění povinností, snížení chybovosti nebo také snížit náklady. V českých firmách je stále velmi rozšířené zaslání „elektronických faktur“ ve formátu PDF, který však de facto pouze přenáší náklady na tisk z dodavatele na odběratele. Plnohodnotná elektronická faktura je pouze taková, kde jsou data strojově přenesena ve standardním formátu do podnikového či účetního systému protistrany, kde jsou opět elektronicky zpracována. Takové faktury však v roce 2020 zaslalo jen 12 % firem, nejčastěji velké firmy a subjekty z chemického, automobilového a potravinářského průmyslu.

Hlavní zjištění

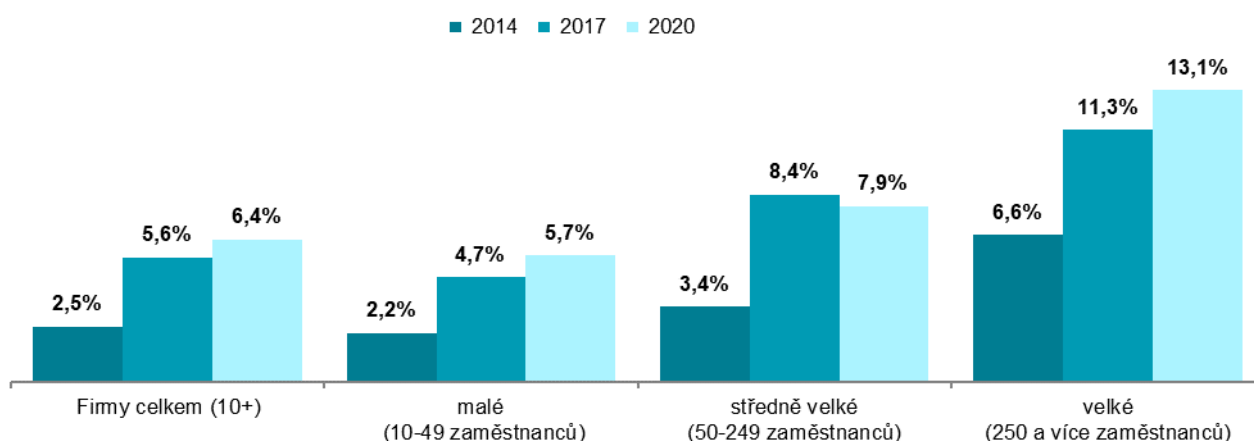
- Více než 86 % firem s 10 a více zaměstnanci v Česku vystavilo a zaslalo v roce 2020 **fakturu elektronickou cestou**. V roce 2017 bylo takových subjektů 75 %. České firmy však častěji vystavují elektronické faktury ve formátu, který **neumožňuje jejich automatizované zpracování**, např. faktury zaslané e-mailem či jako jeho příloha v PDF formátu – tuto možnost využívalo v roce 2020 více než 85 % českých firem.
- Plně automatizované faktury (tzv. e-faktury) zaslalo v roce 2020 více než 12 % firem, tedy **sedmkrát méně** než výše uvedené elektronické faktury neumožňující jejich automatizované zpracování.
- E-faktury zasílaly v roce 2020 častěji velké firmy s více než 250 zaměstnanci (40 %) a z hlediska odvětví je vystavovaly nejčastěji subjekty působící v chemickém a petrochemickém průmyslu (42 %), v automobilové výrobě (33 %), v potravinářském, nápojovém a tabákovém průmyslu (31 %) nebo ve velkoobchodě (25 %).
- Faktury **pouze¹** v elektronické podobě **ve formátu zpracovatelném automatizovanými nástroji** (tzv. e-faktury) vystavovalo v roce 2020 velmi malé množství firem (0,5 %). Je tedy zřejmé, že elektronické faktury jsou často vystavovány oběma způsoby - jak např. v PDF, tak jsou v digitálně vyspělejších firmách strojově přeneseny ve standardizovaném formátu do účetního systému druhé strany.
- Spočítáme-li **průměrný podíl automatizovaných e-faktur** zaslaných firmami na celkovém počtu jimi zaslaných faktur, vychází pro firmy s 10 a více zaměstnanci na 5 %. Středně velké firmy zasílaly průměrně 8 % plně automatizovaných e-faktur a velké firmy dokonce 19 % těchto faktur. Nejvyšší podíl e-faktur na celkovém počtu vystavených faktur měly v roce 2020 firmy působící v automobilovém průmyslu (19 % všech vystavených faktur bylo ve standardizovaném formátu).
- Některé firmy působící v ČR stále vystavují daňové doklady **pouze klasickou cestou** v papírové podobě - v roce 2020 jich bylo 10 %. Ve vystavování papírových faktur zaznamenáváme pokles, v roce 2017 vystavovalo pouze papírové faktury 23 % firem. Zaslání pouze papírových faktur je typičtější pro malé subjekty (12 %) a podle převažující ekonomické činnosti jich nalezneme nejvíce v potravinářském, nápojovém a tabákovém průmyslu (25 % firem zde vystavuje pouze faktury v papírové podobě) nebo v ubytování (19 % firem vystavuje faktury pouze na papíru).
- **Datovou schránkou zaslalo fakturu** v roce 2020 jen 6 % všech firem s 10 a více zaměstnanci, častěji se jednalo o velké subjekty (13 %). Ve srovnání s předchozími roky však využívání datových schránek pro zaslání elektronických faktur mírně roste. Datovou schránkou zasílaly v roce 2020 faktury nejčastěji firmy působící v telekomunikačních činnostech (24 %).
- V zaslání faktur elektronickou cestou ve formátu, který **neumožňuje jejich automatizované zpracování**, jsou české firmy v lednu 2018 v mezinárodním měřítku² vysoce nadprůměrné (4. místo). Pokud bychom však žebříček sestavovali pouze ze zaslání plnohodnotných automatizovaných e-faktur, byly by české firmy pod průměrem EU28 (21. místo). Nejvíce e-faktur vystavují firmy ve Finsku, ve Slovinsku a v Dánsku.

¹ Jednalo se o firmy, které v roce 2020 vystavily a zaslaly pouze elektronické faktury ve standardizovaném formátu umožňujícím automatizované zpracování dat a zároveň nezaslaly žádné další typy faktur.

² Zdrojem dat pro mezinárodní srovnání je databáze Eurostatu, která byla aktualizována na začátku roku 2020. Údaje k elektronické fakturaci se ale vztahují k roku 2018: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/comprehensive-database>

Tab. 10.1: Využití elektronické fakturace firmami s 10 a více zaměstnanci v ČR v roce 2020

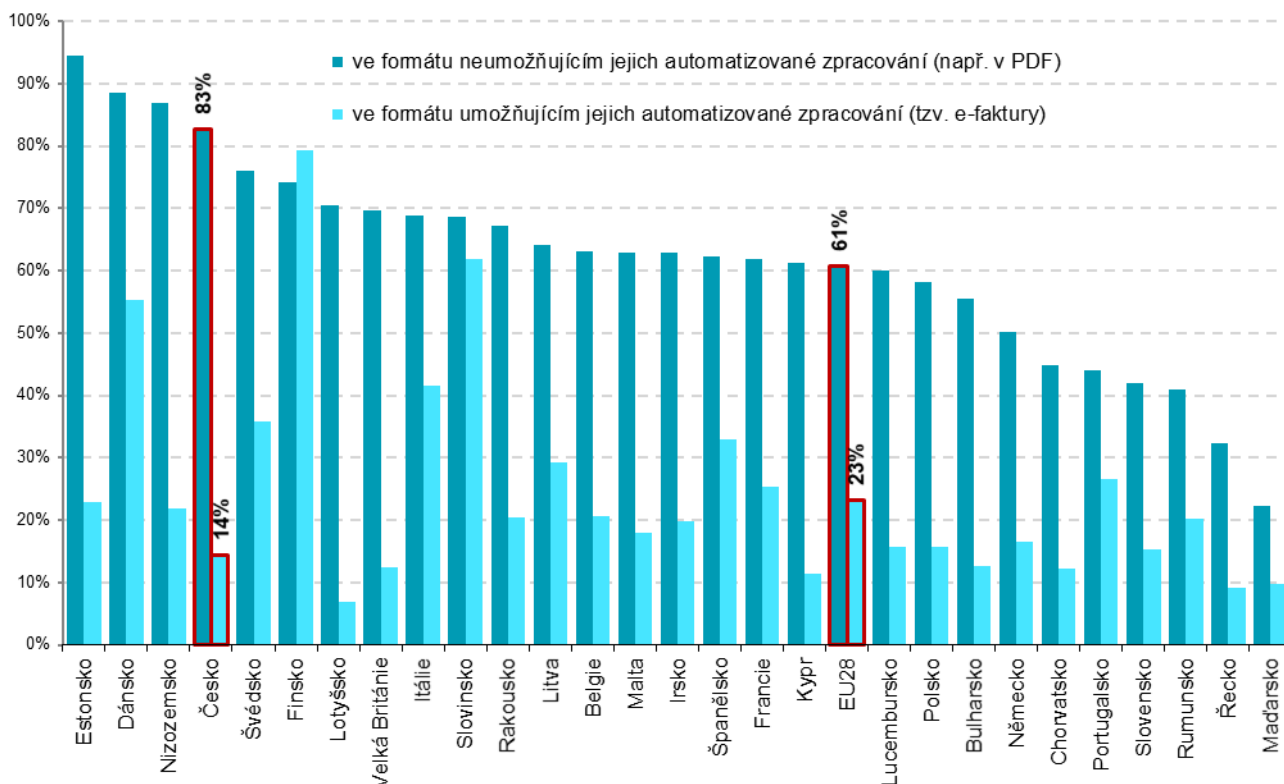
	Firmy zasílající elektronické faktury celkem	formát zasílaných el.faktur:		Firmy zasílající faktury prostřednictvím datových schránek	Firmy zasílající faktury v papírové podobě	z toho firmy zasílající faktury <u>pouze</u> v papírové podobě
		standardizovaný formát umožňující jejich automatizované zpracování	jiný formát neumožňující jejich automatizované zpracování (např. faktury v PDF)			
podíl na celkovém počtu firem v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)						
Firmy celkem (10+)	86,8	12,2	85,4	6,4	80,8	10,2
Velikost firmy						
10–49 zaměstnanců	85,2	9,3	83,8	5,7	79,3	11,5
50–249 zaměstnanců	92,4	19,0	91,1	7,9	86,4	5,8
250 a více zaměstnanců	94,6	39,8	91,3	13,1	85,3	3,4
Odvětví (ekonomická činnost)						
Zpracovatelský průmysl	88,2	15,0	86,1	5,1	80,5	9,7
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	90,9	11,0	88,5	12,3	96,7	9,0
Stavebnictví	86,0	4,2	85,5	8,8	86,3	11,6
Obchod a opravy motorových vozidel	94,8	14,0	94,4	6,2	91,1	4,7
Velkoobchod	93,9	25,4	92,0	2,6	79,1	4,9
Maloobchod	80,1	7,0	79,0	3,3	80,6	14,6
Doprava a skladování	82,6	10,5	81,3	5,6	89,3	15,9
Ubytování	92,8	11,3	90,5	8,3	82,2	6,1
Stravování a pohostinství	71,6	4,8	71,6	3,6	69,1	18,9
Činnosti cestovních agentur a kancelářů	93,4	16,2	92,6	7,7	67,2	5,9
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	96,8	12,1	96,4	12,4	80,9	2,5
Telekomunikační činnosti	98,5	21,1	97,0	24,0	77,9	.
Činnosti v oblasti IT	94,6	16,3	92,0	11,7	58,5	2,5
Činnosti v oblasti nemovitostí	81,9	4,5	81,6	5,7	84,6	13,6
Profesní, vědecké a technické činnosti	92,0	9,4	91,2	11,2	79,0	4,8
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	79,4	9,6	76,9	9,2	77,7	13,6

Graf 10.1: Firmy s 10 a více zaměstnanci v ČR zasílající faktury prostřednictvím datových schránek

podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)

Zdroj: Český statistický úřad, 2020

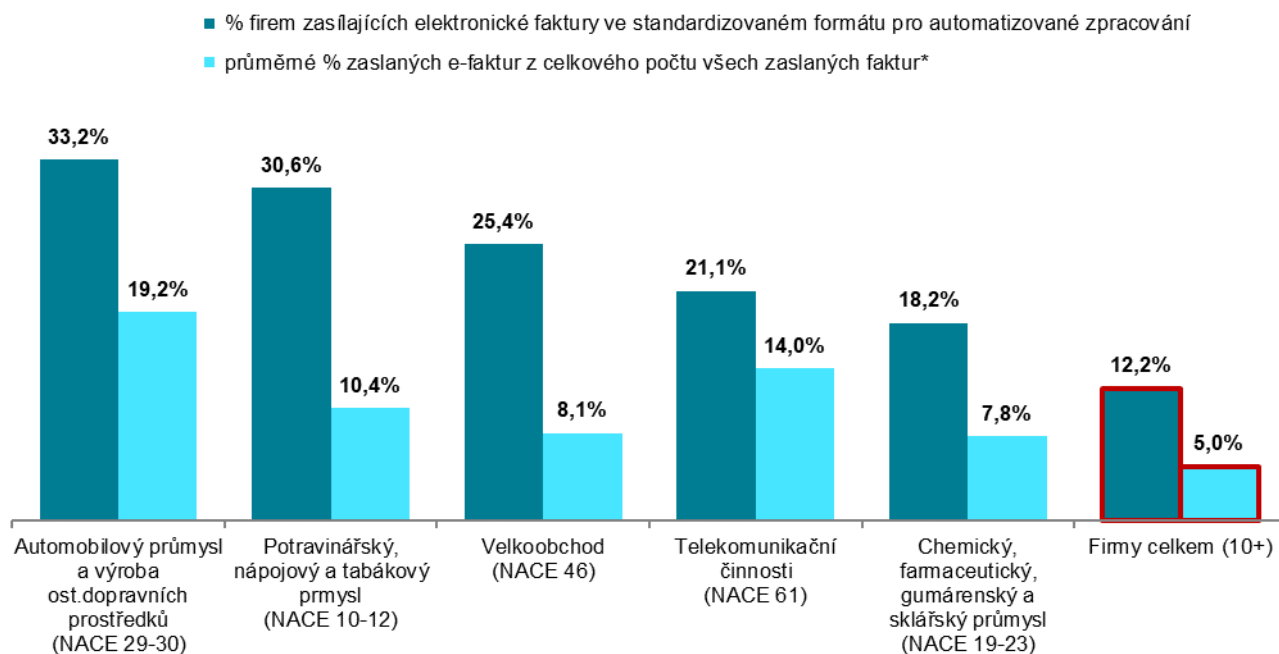
Graf 10.2: Zasilání elektronických faktur firmami s 10 a více zaměstnanci v zemích EU v roce 2018

podíl na celkovém počtu firem s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, leden 2020

Graf 10.3: Zasilání e-faktur ve formátu umožňujícím jejich automatizované zpracování firmami v ČR – top 5 odvětví v roce 2020

* jedná se o průměrný podíl e-faktur zaslaných firmami ve standardizovaném formátu určeném pro automatizované zpracování dat na celkovém počtu jimi vystavených a zaslaných faktur v roce 2020

Zdroj: Český statistický úřad, 2020